

HEP-Operator prijenosnog sustava d.o.o.

PRAVILA O URAVNOTEŽENJU ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA

Zagreb, prosinac 2006.

Temeljem članka 15. stavka 1. Zakona o tržištu električne energije (NN br. 177/04) HEP–Operator prijenosnog sustava d.o.o. donosi

PRAVILA O URAVNOTEŽENJU ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ova Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava (u daljnjem tekstu: Pravila) definiraju subjekte odgovorne za odstupanje, pružatelje usluge uravnoteženja elektroenergetskog sustava (u daljnjem tekstu: usluga uravnoteženja), njihove odnose s HEP-Operatorom prijenosnog sustava d.o.o. (u daljnjem tekstu: Operator prijenosnog sustava) i Hrvatskim operatorom tržišta energije d.o.o. (u daljnjem tekstu: Operator tržišta), kao i način obračuna električne energije uravnoteženja (u daljnjem tekstu: energija uravnoteženja) i plaćanja energije uravnoteženja.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovim Pravilima imaju značenja utvrđena Zakonom o tržištu električne energije (NN 177/04), Općim uvjetima za opskrbu električnom energijom (NN 14/06) i Pravilima djelovanja tržišta električne energije. U ovim Pravilima koriste se i izrazi koji u smislu ovih Pravila imaju sljedeće značenje:

1. **Subjekt odgovoran za odstupanje** (u daljnjem tekstu: SOZO) je proizvođač, opskrbljivač i trgovac.
2. **Obračunsko razdoblje uravnoteženja** je vrijeme za koje se obavlja obračun energije uravnoteženja i iznosi jedan sat.

3. **Nadomjesni dijagram opterećenja** predstavlja skup pretpostavljenih prosječnih satnih vrijednosti opterećenja.
4. **Ostvarenje** je ostvarena isporuka električne energije SOZO-a u obračunskom razdoblju uravnoteženja. Za proizvođača ostvarenje se izračunava kao zbroj ostvarene proizvodnje električne energije proizvodnih objekata na obračunskim mjernim mjestima. Za opskrbljivača ostvarenje se izračunava kao zbroj ostvarene isporuke električne energije na svim obračunskim mjernim mjestima koja pripadaju kupcima tog opskrbljivača, ukoliko imaju mjerila za pohranjivanje podataka o energiji u vremenskom razdoblju ili temeljem nadomjesnih dijagrama opterećenja, ukoliko nemaju takva mjerila. Za trgovca ostvarenje je provedba ugovornog rasporeda.
5. **Odstupanje SOZO-a** (u daljnjem tekstu: odstupanje) je razlika između ostvarenja i iznosa u ugovornom rasporedu. Izračunava se po obračunskim razdobljima uravnoteženja za svaki SOZO.

Članak 3.

Proizvođač, opskrbljivač i trgovac postaje SOZO kada sklopi ugovor o energiji uravnoteženja s Operatorom prijenosnog sustava.

Članak 4.

Dužnosti SOZO-a su:

- prijava ugovornih rasporeda Operatoru tržišta u skladu s Pravilima djelovanja tržišta električne energije,
- plaćanje energije uravnoteženja Operatoru prijenosnog sustava u skladu s obračunom temeljem ugovora o energiji uravnoteženja.

Članak 5.

SOZO je dužan prijaviti Operatoru prijenosnog sustava i Operatoru tržišta promjenu imena, naziva i sjedišta najkasnije u roku od 8 dana po nastaloj promjeni, te sklopiti s Operatorom prijenosnog sustava dodatak ugovoru o energiji uravnoteženja.

II. UGOVORNI ODNOSI

Članak 6.

SOZO i Operator prijenosnog sustava sklapaju ugovor o energiji uravnoteženja. Ugovor o energiji uravnoteženja obvezno sadrži financijsko jamstvo koje Operator prijenosnog sustava može aktivirati za pokriće troškova energije uravnoteženja ukoliko SOZO nije podmirio financijske obveze prema ugovoru o energiji uravnoteženja.

Članak 7.

Ugovor o energiji uravnoteženja za opskrbljivača i za proizvođača mora sadržavati najmanje:

- podatke o ugovornim stranama,
- predmet ugovora,
- adresu dostave računa,
- način obračuna i plaćanja,
- uvjete i visinu ugovorne kazne za slučaj neizvršenja ugovora,
- obvezu da će podatke dobivene neposredno ili posredno u postupku obračuna energije uravnoteženja, upotrijebiti isključivo za obračun energije uravnoteženja i da ih neće ustupiti trećim strankama,
- uvjete i visinu financijskog jamstva SOZO-a,
- način rješavanja sporova,
- podatke o trajanju i raskidu ugovora te dužini otkaznog roka.

Obrazac ugovora o energiji uravnoteženja Operator prijenosnog sustava objavljuje na svojim internetskim stranicama.

Članak 8.

Ugovor o energiji uravnoteženja za trgovca mora sadržavati najmanje:

- podatke o ugovornim stranama,
- predmet ugovora,
- adresu dostave računa,

- način obračuna i naplate,
- uvjete i visinu ugovorne kazne za slučaj neizvršenja ili neurednog izvršenja ugovora,
- obvezu da će podatke, neposredno ili posredno dobivene u procesu obračuna energije uravnoteženja, upotrijebiti isključivo za obračun energije uravnoteženja i da ih neće ustupiti trećim strankama,
- uvjete i visinu financijskog jamstva SOZO-a,
- način rješavanja sporova,
- podatke o trajanju i raskidu ugovora te dužini otkaznog roka.

Obrazac ugovora o energiji uravnoteženja Operator prijenosnog sustava objavljuje na svojim internetskim stranicama.

Članak 9.

Operator prijenosnog sustava odgovoran je za otklanjanje neravnoteže u elektroenergetskom sustavu.

U slučaju manjka odnosno viška električne energije u sustavu, Operator prijenosnog sustava dobavlja energiju za uravnoteženje od pružatelja usluge uravnoteženja.

Članak 10.

Operator prijenosnog sustava sklapa s pružateljima usluge uravnoteženja ugovor o pružanju usluge uravnoteženja. Procjenu potrebe za osiguranjem energije uravnoteženja za svaki dan trgovanja na satnoj osnovi izrađuje Operator prijenosnog sustava. Električnu energiju za uravnoteženje Operator prijenosnog sustava plaća pružateljima ove usluge prema Ugovoru o pružanju usluge uravnoteženja i zatraženim uslugama.

Članak 11.

Dostava podataka potrebnih za obračun energije uravnoteženja uređuje se sporazumom o međusobnim odnosima između Operatora prijenosnog sustava i Operatora tržišta te HEP-Operatora distribucijskog sustava d.o.o. (u daljnjem

tekstu: Operator distribucijskog sustava) i Operatora tržišta sukladno Pravilima djelovanja tržišta električne energije.

III. OBRAČUN I PLAĆANJE ENERGIJE URAVNOTEŽENJA

Članak 12.

Operator tržišta obračunava energiju uravnoteženja sukladno ovim Pravilima na temelju ugovornog rasporeda i podataka o ostvarenju koje mu dostavlja Operator prijenosnog sustava i Operator distribucijskog sustava.

Članak 13.

Obračun energije uravnoteženja temelji se na sljedećim načelima:

- (1) Opskrbljivač koji je preuzeo više električne energije od iznosa iz ugovornog rasporeda kupuje razliku između ostvarene i planirane energije od Operatora prijenosnog sustava po jediničnoj cijeni električne energije uravnoteženja C_p .
- (2) Opskrbljivač koji je preuzeo manje električne energije od iznosa iz ugovornog rasporeda prodaje razliku između planirane i ostvarene energije Operatoru prijenosnog sustava po jediničnoj cijeni električne energije uravnoteženja C_n .
- (3) Proizvođač ili trgovac koji je isporučio više električne energije od iznosa iz ugovornog rasporeda prodaje razliku između ostvarene i planirane energije Operatoru prijenosnog sustava po jediničnoj cijeni električne energije uravnoteženja C_n .
- (4) Proizvođač ili trgovac koji je isporučio manje električne energije od iznosa iz ugovornog rasporeda kupuje razliku između planirane i ostvarene energije od Operatora prijenosnog sustava po jediničnoj cijeni električne energije uravnoteženja C_p .

Članak 14.

Operator tržišta izračunava odstupanje za svaki SOZO posebno.

Na osnovi izračunatog odstupanja i jedinične cijene električne energije uravnoteženja Operator tržišta obračunava energiju uravnoteženja po obračunskim razdobljima uravnoteženja.

Obračun energije uravnoteženja Operator tržišta dostavlja Operatoru prijenosnog sustava radi izdavanja računa za SOZO koji je odstupanje prouzročio.

Članak 15.

Obračun odstupanja ne ovisi o odstupanju cijelog elektroenergetskog sustava u pojedinačnim obračunskim razdobljima uravnoteženja.

Članak 16.

Odstupanje opskrbljivača u obračunskom razdoblju uravnoteženja računa se prema sljedećem izrazu:

$$\Delta E = E_{\text{ostvarenje}} - E_{\text{ugovorni raspored}}$$

Odstupanje proizvođača i trgovca u obračunskom razdoblju uravnoteženja računa se prema sljedećem izrazu:

$$\Delta E = E_{\text{ugovorni raspored}} - E_{\text{ostvarenje}}$$

gdje je:

ΔE (MWh) odstupanje SOZO-a u obračunskom razdoblju uravnoteženja

$E_{\text{ostvarenje}}$ (MWh) ostvarena isporuka električne energije kupcima ili proizvodnja električne energije proizvođača preko obračunskih mjernih mjesta u obračunskom razdoblju uravnoteženja

$E_{\text{ugovorni raspored}}$ (MWh) iznos iz ugovornog rasporeda SOZO-a u obračunskom razdoblju uravnoteženja

Članak 17.

Iznos za pokrivanje odstupanja s pozitivnim predznakom koji u pojedinačnom obračunskom razdoblju uravnoteženja izračuna Operator tržišta SOZO-u, dobiva se na osnovi odstupanja SOZO-a prema jednadžbi:

$$I_p = C_p * \Delta E_p$$

gdje je:

I_p (kn)	iznos za pokrivanje odstupanja s pozitivnim predznakom u obračunskom razdoblju uravnoteženja
C_p (kn/MWh)	jedinična cijena električne energije uravnoteženja za pokrivanje odstupanja s pozitivnim predznakom
ΔE_p (MWh)	odstupanje s pozitivnim predznakom SOZO-a u obračunskom razdoblju uravnoteženja.

Članak 18.

Iznos za pokrivanje odstupanja s negativnim predznakom, koji u pojedinačnom obračunskom razdoblju uravnoteženja izračuna Operator tržišta SOZO-u, dobiva se na osnovi odstupanja SOZO-a prema jednadžbi:

$$I_n = - C_n * \Delta E_n$$

gdje je:

I_n (kn)	iznos za pokrivanje odstupanja s negativnim predznakom u obračunskom razdoblju uravnoteženja
C_n (kn/MWh)	jedinična cijena električne energije uravnoteženja za pokrivanje odstupanja s negativnim predznakom
ΔE_n (MWh)	odstupanje SOZO-a s negativnim predznakom u obračunskom razdoblju uravnoteženja.

Članak 19.

Ukupni iznos koji Operator tržišta izračuna SOZO-u za energiju uravnoteženja u obračunskom razdoblju jednak je:

$$I_{uk} = \sum_{i=1}^m I_{pi} - \sum_{i=1}^m I_{ni}$$

gdje je:

- I_{uk} (kn) ukupan iznos za energiju uravnoteženja u obračunskom razdoblju
- ΣI_p (kn) ukupan iznos za pokrivanje odstupanja SOZO-a s pozitivnim predznakom po pojedinačnim obračunskim razdobljima uravnoteženja u obračunskom razdoblju
- ΣI_n (kn) ukupan iznos za pokrivanje odstupanja SOZO-a s negativnim predznakom po pojedinačnim obračunskim razdobljima uravnoteženja u obračunskom razdoblju
- m broj obračunskih razdoblja uravnoteženja u obračunskom razdoblju.

Članak 20.

Operator tržišta izračunava mjesečni iznos I_{pov} za pokrivanje troškova uravnoteženja elektroenergetskog sustava nastalih zbog odstupanja povlaštenih proizvođača električne energije koji su u sustavu poticaja:

$$I_{pov} = C_{pov} \cdot E_{pov}$$

gdje je:

C_{pov} - jedinična cijena električne energije uravnoteženja za pokrivanje troškova uravnoteženja povlaštenih proizvođača električne energije koji su u sustavu poticaja (kn/kWh)

E_{pov} - mjesečni iznos električne energije koju su proizveli povlašteni proizvođači električne energije koji su u sustavu poticaja (kWh)

Ukupan mjesečni prikupljeni iznos za pokrivanje troškova uravnoteženja elektroenergetskog sustava, nastalih zbog odstupanja povlaštenih proizvođača električne energije koji su u sustavu poticaja, Operator tržišta plaća Operatoru prijenosnog sustava iz naknade za poticanje obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

Članak 21.

Jedinične cijene električne energije uravnoteženja C_p , C_n i C_{pov} izračunavaju se sukladno metodologiji za pružanje usluga uravnoteženja električne energije u elektroenergetskom sustavu.

Članak 22.

Operator prijenosnog sustava na svojim internetskim stranicama javno objavljuje jedinične cijene električne energije uravnoteženja (kn/MWh) za protekli mjesec prvog radnog dana u slijedećem mjesecu.

Članak 23.

Obračunsko razdoblje odstupanja SOZO-a je jedan mjesec. Obračun odstupanja se obavlja u mjesecu koji slijedi iza obračunskog razdoblja.

Članak 24.

Za vrijeme trajanja više sile, poremećenog pogona prijenosne i/ili distribucijske mreže, izvanrednog pogona mreže i drugih izvanrednih okolnosti, ne obavlja se obračun energije uravnoteženja za SOZO-a na kojeg se to odnosi.

Članak 25.

Operator prijenosnog sustava izdaje račun za energiju uravnoteženja svakom SOZO-u posebno na osnovi obračuna energije uravnoteženja do desetog dana mjeseca koji slijedi nakon obračunskog razdoblja.

Uz račun za energiju uravnoteženja Operator prijenosnog sustava šalje svakom SOZO-u obračun energije uravnoteženja.

Rok plaćanja po računu je petnaest (15) dana od dana izdavanja računa.

Članak 26.

SOZO može Operatoru prijenosnog sustava podnijeti u pisanom obliku prigovor na račun najkasnije osam (8) dana od dana izdavanja računa.

Članak 27.

Prigovor na račun za energiju uravnoteženja Operator prijenosnog sustava razmatra u suradnji s Operatorom tržišta. U slučaju prihvatanja prigovora Operator tržišta ispravlja obračun energije uravnoteženja koji postaje konačni.

Nesporni dio računa SOZO je dužan platiti u roku sukladno s člankom 25. ovih Pravila.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 28.

- (1) U prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 2008. godine uslugu energije uravnoteženja pruža nositelj obveze javne usluge proizvodnje električne energije.
- (2) U prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 2008. nositelj obveze javne usluge proizvodnje električne energije ne smatra se subjektom odgovornim za odstupanje.
- (3) U prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 2008. godine opskrbljivač tarifnih kupaca ne plaća energiju uravnoteženja.
- (4) U prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 2008. godine, jedinična cijena električne energije uravnoteženja C_{pov} utvrđuje se tarifnim sustavom za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.
- (5) U prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 2008. godine Operator distribucijskog sustava treba predložiti Operatoru prijenosnog sustava nadomjesne dijagrame opterećenja za pojedine kategorije kupaca kod kojih su ugrađena mjerila bez mogućnosti pohranjivanja podataka o energiji u vremenskom intervalu i pravila za njihovo korištenje.
- (6) Do početka primjene nadomjesnih dijagrama opterećenja za pojedine kategorije kupaca kod kojih su ugrađena mjerila bez mogućnosti pohranjivanja podataka o energiji u vremenskom intervalu, primjenjuje se jedinstveni nadomjesni dijagram opterećenja.
- (7) Jedinstveni nadomjesni dijagram opterećenja iz stavka (6) ovoga članka, te pravila i primjer korištenja dijagrama Operator prijenosnog sustava će objaviti na svojim internetskim stranicama nakon prethodno pribavljenog mišljenja HERA-e.

Članak 29.

Ova Pravila objavljuju se u Narodnim novinama, a stupaju na snagu 1. siječnja 2007. godine.

Direktor

Miroslav Mesić, dipl.ing.el.